

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Факултет организационих наука

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ФАКУЛТЕТА

Предмет: Подобност теме и кандидата мр Маријане Милетић-Радић за израду докторске дисертације

Одлуком 05-01 бр. 3/176-4 од 30.11.2022. године, именовани смо за чланове Комисије за оцену подобности теме и кандидата **мр Маријане Милетић-Радић** за израду докторске дисертације и научне заснованости теме:

МОДЕЛ ОДРЖИВОГ МЕНАџМЕНТА ВОДНИХ РЕСУРСА ЗАСНОВАН НА ИНТЕГРАЦИЈИ ПЕРЦЕПЦИЈЕ ЕКОЛОШКОГ РИЗИКА И УЧЕШЋА ЈАВНОСТИ

На основу материјала приложеног уз Захтев кандидаткиње, Комисија подноси следећи

РЕФЕРАТ

1. Подаци о кандидату

1.1. Биографски подаци

Маријана Милетић-Радић рођена је 26.03.1977. године у Приштини. У Кладову је завршила основну школу „Вук Стефановић Караџић“ са одличним успехом, а потом и Гимназију, друштвено-језички смер. Године 1995. уписује студије на Универзитету у Београду - Факултету политичких наука, на политиколошком смеру смеру. Дипломирала је 2002. године са оценом 10 (десет) на дипломском раду и стекла звање дипломирани политиколог. Потом уписује магистарске студије на Универзитету у Београду - Факултету организационих наука, на смеру Односи са јавношћу и мултимедијалне комуникације које је завршила 2013. године са просеком оцена 9,90 (девет и 90/100) и одбрањеном магистарском тезом под називом „Планирање и развој стратегија комуникације циљне јавности у области водопривреде“, чиме је стекла академски назив магистра техничких наука – подручје организационих наука за односе са јавношћу и мултимедијалне комуникације. Након тога уписује докторске академске студије на Универзитету у Београду - Факултету организационих наука на студијском програму Менаџмент, где је положила све испите (9/9 испита, плус још један испит) са просечном оценом 9,90 (девет и 90/100), после чега је пријавила тему приступног рада „Улога учешћа јавности у одрживом управљању водама“.

Запослена је у Институту за водопривреду „Јарослав Черни“ од 2003. године, где учествује у припреми и имплементацији мултидисциплинарних пројеката, изради планских и стратешких докумената, научно-истраживачком раду, креирању и спровођењу стратегије комуникације и планирању и имплементацији активности корпоративних комуникација.

Као експерт за комуникацију учествује у радним и експертским групама у домаћим и међународним организацијама и у међународним пројектима.

Говори енглески језик.

Удата је и мајка је троје деце.

1.2. Сечено научноистраживачко искуство

Маријана Милетић-Радић је школске 2015/2016 године уписала докторске академске студије на Универзитету у Београду - Факултет организационих наука, студијски програм Менаџмент, да би исте студије реуписала школске 2021/2022 године. На докторским академским студијама је положила све испите (9/9 испита, плус један испит) са просечном оценом 9,90 (девет и 90/100).

Списак положених испита на докторским академским студијама је приказан у Табели 1.

Табела 1. Списак положених испита са ЕСПБ бодовима

Р. бр.	Положени испити на докторским академским студијама	ЕСПБ
1.	Наука о менаџменту	10
2.	Мултимедијалне комуникације	10
3.	Односи с јавношћу	10
4.	Промотивне стратегије	10
5.	Култура комуникације	10
6.	Интернет и комуникације	10
7.	Психологија	10
8.	Односи с медијима	10
9.	Међународно пословање	10
10.	Управљање маркетингом	10

Кандидаткиња је одбранила приступни рад под називом „Улога јавности у одрживом управљању водама”, 28.12.2022. године и остварила 30 ЕСПБ бодова. Укупно је остварила 120 ЕСПБ бодова (плус додатних 10 ЕСПБ бодова) са просечном оценом 9,90 (девет и 90/100).

Списак пројеката:

Кандидаткиња је учествовала је у раду следећих радних група и реализацији следећих пројеката:

1. Члан је Стручне групе за учешће јавности Међународне комисије за заштиту реке Дунава (*ICPDR Public Participation Expert Group [PPEG]*).
2. Води пројектни пакет комуникација (на нивоу пројектног партнера Институт за водопривреду “Јарослав Черни”) на пројекту *Interreg Adrion – MUHA (Multihazard Framework for Water Related Risks Management)* (2020-2022).
3. Водила је пројектни пакет Комуникација и дисеминација, као национални координатор за комуникације (на нивоу пројектног партнера Институт за водопривреду “Јарослав Черни”) на пројекту *IPA Adriatic Cross Border Cooperation - DRINKADRIA (Networking for Drinking Water Supply in the Adriatic Region)* (2013-2016).

Као члан организационих одбора учествовала је у организацији следећих међународних конференција:

1. *Contemporary Water Management: Challenges and Research Directions* (2022), Београд
2. *Transition Countries and Water as a Factor of Stability* (2016), Београд.
3. *IWA Specialist Groundwater Conference* (2016), Београд.
4. *Milankovitch Anniversary UNESCO Symposium: Water Management in Transition Countries as Impacted by Climate and Other Global Changes, Lessons from Paleoclimate, and Regional Issues* (2015), Београд.
5. *UNESCO International Conference "Climate Change Impacts on Water Resources"* (2013), Београд.

Стручна усавршавања:

1. Обука за интерне провериваче за стандарде: SRPS ISO 9001:2015; SRPS ISO 14001:2015 и SRPS ISO 45001:2018, Conseko (2021), Београд.
2. Вебинар: „Тумачење захтева SRPS ISO 9001:2015 и препоруке за његову примену“ (2020), Институт за стандардизацију Србије, Београд.
3. Семинар за обуку у писању пројеката за програме финансијске помоћи ЕУ: “Изврсност у припреми и реализацији Хоризон 2020 пројеката - *Како успешно наћи партнере и координаторе за Х2020 пројекте и како писати, управљати и реализовати пројекте за Хоризонт 2020*” (2015), Београд.
4. Семинар за обуку у писању пројеката за програме финансијске помоћи ЕУ: “Како добити финансирање за истраживачке и иновативне пројекте ЕУ програма Хоризонт2020” (2015), Београд
5. *13th International PR Conference of Adriatic Region – PRO.PR Conference - Networking in Motion*, (2015), Малинска.
6. Семинар за јачање капацитета владиних службеника за обезбеђивање приступа информацијама и учешћу јавности из области вода и заштите животне средине (2006), Нишка Бања.
7. Семинар „Пристап информацијама и учешће јавности у одлукама из области животне средине“, у организацији РЕЦ-а за централну и источну Европу (2006), Кањижа.
8. Семинар за изградњу капацитета за државе у сливу реке Саве (2004), Тара.

Била је уредник зборника радова *Академик Миладин Пећинар – живот и дело* (2005) и члан ауторског тима монографије *Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ 1947-2022*, објављене поводом 75 година рада Института.

Списак објављених радова

1. Дивац, Д., **Милетић-Радић, М.**, & Миловановић, М. (2021). Улога професора Вујице Јевђевића у настанку и развоју Института за водопривреду „Јарослав Черни“ и водопривредној изградњи Србије. Конференција са међународним учешћем “Проф. др Вујица Јевђевић – хидролог светског гласа”, 16.12.2021., Прибој, ISBN 978-86-80067-48-3, Издавач: Савез инжењера и техничара Србије, стр. 48-76. (М63)
2. **Милетић-Радић, М.** (2021). Учесће јавности у процесу доношења планова управљања водама., XLVIII Симпозијум о операционим истраживањима SYM-OP-IS 2021, Бања Ковиљача, Србија, 20-23.09.2021. (М33)

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

3. Димкић, М., Миловановић, М., & **Милетић-Радић, М.** (2017). Институт за Водопривреду „Јарослав Черни“ - седамдесет година постојања и успешног рада, Водопривреда, ИССН 0350-0519. (M51)
4. Matić, B., & **Miletić-Radić, M.** (2016). Drinakadria Project Capitalization and Sustainability and Connection With Good Practice of Dissemination and Communication Activities., Symposium: Cross border drinking water management, Rijeka, Croatia, 29.01.2016. (M33)
5. **Miletić-Radić, M.**, & Milovanović, M. (2015). Implementation of the Public Participation Principle in Integrated Water Management (With Special Reference to the ICPDR Communication Strategy), Water Research and Management, 5(4), 15-23. Srpsko društvo za zaštitu voda, Belgrade, ISSN 2217-5237. (M51)
6. Milovanović, M., & **Miletić-Radić, M.** (2015). Implementing IWRM Especially for Transition Countries, 7th World Water Forum, April 12-17 2015, Daegu & Gyeongbuk, Republic of Korea, Water Research and Management, 5(2), 53-57. Srpsko društvo za zaštitu voda, Belgrade, ISSN 2217-5237. (M51)

1.3. Оцена подобности кандидаткиње за рад на предложеној теми

Кандидаткиња Маријана Милетић-Радић је од 2003. године запослена у Институту за водопривреду „Јарослав Черни“. У периоду од 2003. до 2018. године, налазила се на радном месту Референт за односе са јавношћу, на коме је обављала задатке креирања и спровођења стратегије комуникације Института и била одговорна за екстерну и интерну комуникацију, корпоративно оглашавање и спонзорства, организацију специјалних догађаја и управљања комуникацијама на пројектима на којима је била ангажована. Од 2018. године, на радном месту Самостални истраживач, учествовала је у као експерт за комуникацију у међународним пројектима, изради планских и стратешких докумената, у раду радних и експертских група за комуникацију у домаћим и међународним организацијама. Тренутно је ангажована на радном месту Самостални стручни сарадник за односе са јавношћу и корпоративне комуникације, у оквиру кога је одговорна за послове планирања и спровођења стратегије комуникације и корпоративних комуникација Института, сарадњу са медијима, креирање визуелног идентитета и промотивног материјала; организације конференција и осталих специјалних догађаја. Стручна и научна област интересовања кандидата односи се на: истраживање интеграције принципа одрживог управљања водама и комуникација; истраживање друштвених и политичких аспекта управљања водама; испитивање утицаја примене принципа учешћа јавности на унапређење сектора вода; истраживање односа са циљним јавностима од значаја за управљање вода (државне институције, НВО, привреда, медији, образовање, цивилно друштво); планирање комуникационих стратегија и учешћа јавности у области вода; корпоративне комуникације и учешће јавности, планирање и развој стратегија комуникација, односи са медијима и циљним јавностима, организација специјалних догађаја. Током рада стекла је различита знања и то из области: менаџмента у области вода, еколошког менаџмента, односа са јавношћу и комуникација, корпоративних комуникација која су неопходна за израду дефинисане теме докторске дисертације.

На основу увида у рад кандидаткиње приказан кроз научноистраживачке, стручне радове и пројекте, те успешно одбрањен приступни рад, сматрамо да кандидат **Маријана Милетић-Радић** поседује потребне услове и знање за израду докторске дисертације на тему: „**Модел одрживог менаџмента водних ресурса заснован на интеграцији перцепције еколошког ризика и учешћа јавности**“.

2. Предмет и циљ истраживања

Приказ предмета истраживања и хипотетичких ставова о проблему који се истражује

На основу поимања воде као једног од основних чинилаца животне средине и одрживог развоја (Makajic-Nikolic, Petrovic, Cirovic, Vujosevic, & Presburger-Ulnikovic, 2016; United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization [UNESCO], 2006), приметна су настојања на глобалном нивоу за успостављањем услова у којима се управљање водама може окарактерисати као одрживо. Без обзира на настојања, како у светским размерама, тако и на локалним нивоима, да се управљање водама заснива и спроводи у складу са принципима одрживог развоја, пракса указује на бројне потешкоће при реализацији циљева одрживог развоја и на њима заснованих принципа интегралног управљања водама које се односи на „скуп мера и активности усмерених на одржавање и унапређење водног режима, обезбеђивање потребних количина вода захтеваног квалитета за различите намене, заштиту вода од загађивања и заштиту од штетног дејства вода“ (Закон о водама, члан 24). У том смислу, једна од тема која постаје све изражајнија, у теорији и у пракси управљања водама је успостављање адекватног и одрживог менаџмента водних ресурса који треба да обезбеди одрживу употребу вода и економски развој те представља технички и политички изазов за друштва (Biswas, Varis, & Tortajada, 2005; Lach, Rayner, & Ingram, 2005). Одрживи менаџмент водних ресурса је концепт који наглашава разматрање како будућег тако и садашњег стања водних ресурса, тако да не дође до деградације водених система (Loucks, 2000). Одрживи менаџмент водних ресурса има за задатак да у потпуности допринесе остваривању циљева друштва како у садашњости, тако и у будућности, док одржава еколошки и хидролошки интегритет водних ресурса (American Society of Civil Engineering [ASCE], 1998).

ОвOME треба додати да су водни ресурси уско повезан са управљањем ризиком и као такви представљају једну од фундаменталних брига човечанства још од настанка структурираних друштава (McDaniels, 1997). Традиционално, ови ризици се односе на нездраво и неадекватно снабдевање водом за заједнице и употребу у пољопривреди, утичући на потребе за инжењерским и техничким превазилажењима ових хазарда, тако да су се у последњим деценијама, јавне дебате које се односе на водне ресурсе, промениле у смислу повећања пажње усмерене на еколошке ризике који се дефинишу као претње здрављу и продуктивности врста и природних еколошких система. Последњих година, перцепција ризика је постала значајан чинилац интердисциплинарних истраживања као што су социологија, психологија, јавна управа и комуникације. Поједини научници дефинишу перцепцију еколошког ризика као субјективни суд и директни осећај у вези животне средине у случају када јавност има ограничене и непоуздане информације (Taround, 2014; Sjöberg, 2010; Williams & Damine, 2007). Додатно, студије показују да перцепција еколошког ризика има важан утицај на ставове и понашања како појединаца, тако и јавности, односно да што је већа перцепција еколошког ризика, већи је и одговор на ризик у понашању, што као излаз има утицаје и на имплементацију еколошких политика (Glaser, 2012).

Даље, институционални и организациони аспекти који треба да обезбеде везу између знања и активности за менаџмент водних ресурса су изузетно разнолики, а њихове перформансе нису још увек добро схваћене (Heikkila & Gerlak, 2005; Timmerman & Langaas, 2005). Неки од њих се односе на раздвајање улоге експерата, менаџера и јавности у овом процесу, док се други односе на посматрање свих потенцицијалних учесника у процесу менаџмента водних ресурса као заинтересованих страна које деле и заједничке одговорности (Jacobs et al., 2016; Pahl-Wostl, 2007; Van Kerkhoff & Lebel, 2006). Такође, у последњем периоду, Уједињене нације, Светска банка, Организација за економску кооперацију и развој (*Organisation for Economic Cooperation and Development - OECD*) и остали заинтересовани стејкхолдери улажу напоре у различите приступе решавању проблема несташице воде и њеног квалитета.

У теорији и пракси управљања водама, у односу на ранији период, данас се придаје далеко већи значај укључивању заинтересованих страна и учешћу јавности у менаџменту водних ресурса. Како ресурси постају ограничени и како питања која се тичу вода све више утичу на услове

живота, стање животне средине и економски развој, значајно се увећава и број појединаца и организација на које, у различитом степену, утичу одлуке везане за менаџмент водних ресурса. Велики број заинтересованих страна, укључујући владине и невладине организације, научне и образовне институције, стручна и професионална удружења, компаније, друштвене групе и организације са различитим интересима и утицајима, као и милионе индивидуалних корисника, подразумева потребу да буду репрезентовани и ефективно укључени у менаџмент водних ресурса и управљање водама. Иако се у појединим државама, нарочито у државама у развоју, учешће јавности фокусира на директне кориснике вода, глобално посматрано, учешће јавности је много шире и укључује све остале интересне групе. На пример у Европској унији Оквирна директива о водама (*Directive of the European Parliament and of the Council 2000/60/EC – Water Framework Directive [WFD]*) охрабрује широку и директну партиципацију и појединаца и организација, што представља једну веома активну форму партиципације. Такође, овом Директивом ближе су прописане и обавезе везане за учешће јавности у области вода, које проистичу из Архуске конвенције (*Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters - Aarhus Convention*), а то су осигуравање, примена и подстицање три основна вида учешћа јавности: информисања, консултовања и активног учешћа јавности у доношењу одлука. Како би учешће јавности имало значај, у литератури су следећи елементи идентификовани као критични фактори који су способни да успешно интегришу заинтересовану јавност у процес доношења одлука: утицај, међусобно посвећено слушање учесника, рано укључивање, поштен и отворен дијалог, међусобно учење, инклузивност (Matemilola & Sijuaide, 2021).

Из ових разлога је учешће јавности, као процес путем којег је било која особа или група која има интереса или удела у теми везаној за воду, укључена у повезане активности и процесе доношења и спровођења одлука (Akhmouch & Clavreul, 2016), саставни елемент интегралног управљања водама заснованог на начелима одрживог развоја. Такође се кроз литературу учешће јавности у доношењу одлука о води, поставља и као једно од основних постулата демократије, оно је прихваћена и очекивана пракса, за коју се очекује да ће довести до бољих одлука и да ће осигурати правичност и то на начин да задовољи људско разумевање демократије, као и право да учествују у одлукама које се односе на њих (Lukasiewicz & Baldwin, 2017). Традиционални приступи креирања и спровођења одлука одозго на доле губе легитимитет и замењују се делиберативним и инклузивним поступцима и процесима учешћа јавности (Akhmouch & Clavreul, 2016), док ефикасно учешће јавности треба да представља кључни фактор за промоцију програма, планова и стратегија у менаџменту водних ресурса.

Имајући у виду све ово, научну замисао будућег истраживања представља утврђивање значаја, улоге и утицаја перцепције еколошког ризика и учешћа јавности у развоју модела одрживог менаџмента водних ресурса. *Предмет дисертације* ће се односити на истраживање структура и механизма перцепције еколошког ризика, као и партиципативног учешћа јавности, процеса комуникација, консултација, информисања, отворене вишесмерне комуникације, односа између доносилаца одлука и различитих врста јавности, односа и утицаја различитих јавности међусобно, а ради утврђивања њиховог значаја и утицаја на успостављање новог модела одрживог менаџмента водних ресурса. Такође ће предмет докторске дисертације бити и истраживање улоге, значаја и одговорности привредних субјеката чије су делатности позициониране у области управљања водама, у креирању јавне свести, а тиме посредно и у остваривању циљева одрживог менаџмента водних ресурса.

Циљеви истраживања, научно предвиђање циљева у функцији нивоа научног сазнања

Основни циљ истраживања докторске дисертације односи се на испитивање улоге и утицаја перцепције еколошког ризика и учешћа јавности на постојеће механизме менаџмента водних ресурса те развој модела одрживог менаџмента водних ресурса заснованог на њиховој интеграцији. У склопу истраживања обезбедиће се неопходна научна сазнања која ће поставити базу за одређивање конкретних мера и дати смернице за развијање националног модела

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

одрживог менаџмента водних ресурса, као и смернице за подстицање активног учешћа свих заинтересованих страна у процесима информисања, консултовања и одлучивања, испуњавање међународних обавеза у вези са учешћем јавности, уз уважавање националних и локалних друштвено-економских и политичких односа и процеса, а све у циљу одрживог управљања водама. *Општи циљ истраживања* јесте и да се применом овог модела унапреде критична поља у области менаџмента водних ресурса на националном нивоу где је од значаја за одрживост сектора вода интеграција перцепције еколошког ризика и учешћа јавности.

Посебни циљеви истраживања докторске дисертације се односе на:

1. Идентификовање и одређивање свих потенцијалних еколошких ризика у области менаџмента водних ресурса и перцепције јавности о њима.
2. Истраживање начина на који појединци и заједнице перципирају и разумеју еколошке ризике повезане са водним ресурсима, као што су загађење, недостатак воде и поплаве.
3. Истраживање фактора који утичу на учешће јавности у процесу доношења одлука које се односе на менаџмент водних ресурса, укључујући друштвене, економске, еколошке и политичке факторе.
4. Идентификовање и одређивање свих узрока који битно нарушавају могућност учешћа јавности у одрживом менаџменту водних ресурса.
5. Идентификовање и дефинисање начина за унапређење капацитета државне управе за имплементацију учешћа јавности у процесе одлучивања у области водних ресурса.
6. Евалуацију ефективности различитих облика учешћа јавности у промоцији одрживог менаџмента водних ресурса и смањењу еколошких ризика.
7. Идентификовање и научно одређење различитих модалитета примене учешћа јавности у области управљања водама, заснованих на темељним људским правима, гарантованим Уставом и законима, обавезама које проистичу из међународне сарадње у области вода и водних ресурса захтеваних процесом придруживања ЕУ.
8. Развој препорука за побољшање учешћа јавности и спровођење одрживог менаџмента водних ресурса.
9. Допринос стварању услова у којима ће се креирати нова, унапређена свест, како доносилаца одлука, тако и јавности о потреби иницирања промена у сектору вода заснованих на постулатима одрживог менаџмента водних ресурса.
10. Креирање новог приступа стварању услова за суштинско и транспарентно укључивање јавности и заинтересованих страна у активностима сектора вода, што подразумева не само стварање и примену одговарајућег законског оквира, већ комплетних друштвено политичких услова у којима се иницира, поспешује и јача улога јавности.

Научни циљ истраживања докторске дисертације представљаће научно објашњење места, улоге и доприноса перцепције еколошког ризика и учешћа јавности у менаџменту водних ресурса ради развоја модела одрживог менаџмента водних ресурса који ће се користити приликом доношења и имплементације одлука у сектору управљања водама, као и управљања односима са јавношћу, а ради постизања политички, друштвено-економски и еколошки прихватљивих ефеката, уз уважавање међународних споразума и поштовање постулата учешћа јавности у одлучивању; те научно одређење и дефинисање предложеног модела уз његов дефинисање, као и вербално и графичко описивање и верификовање модела.

Друштвени циљ истраживања се огледа у последичним резултатима примене одрживог менаџмента водних ресурса који се односе на побољшање управљања у сектору вода, уз могућности да се укаже на додатне потенцијалне прилике за његово унапређење ради целокупног одрживог управљања водама у Републици Србији.

Оквирна листа релевантних библиографских извора која ће се користити приликом израде докторске дисертације

1. Akhmouch, A., & Clavreul, D. (2016). Stakeholder engagement for inclusive water governance: “Practicing what we preach” with the OECD water governance initiative. *Water*, 8(5), 204. <https://doi.org/10.3390/w8050204>
2. Al-Saidi, M., & Saliba, S. (2019). Water, energy and food supply security in the Gulf Cooperation Council (GCC) countries - a risk perspective. *Water*, 11(3), 455.
3. American Society of Civil Engineering - ASCE Task Committee on Sustainability Criteria (1998). *Sustainability Criteria for Water Resource Systems*. ASCE, Reston.
4. Ast, J. A., & Gerrits, L. (2017). Public participation, experts and expert knowledge in water management in the Netherlands. *Water Policy*, 19(1), 115-127. <https://doi.org/10.2166/wp.2016.253>
5. Benson, D., Fritsch, O., Cook, H., & Schmid, M. (2014). Evaluating participation in WFD river basin management in England and Wales: Processes, communities, outputs and outcomes. *Land use policy*, 38, 213-222. <https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2013.11.004>
6. Carr, G. E. M. M. A., Blöschl, G. Ü. N. T. E. R., & Loucks, D. P. (2014). Developing a dynamic framework to examine the interplay between environmental stress, stakeholder participation processes and hydrological systems. *Proceedings of the International Association of Hydrological Sciences*, 364, 326-332. <https://doi.org/10.5194/piahs-364-326-2014>
7. Challies, E., Newig, J., Kochskämper, E., & Jager, N. W. (2017). Governance change and governance learning in Europe: Stakeholder participation in environmental policy implementation. *Policy and Society*, 36(2), 288-303. <https://doi.org/10.1080/14494035.2017.1320854>
8. Chompunth, C., (2020). Public participation practice within the environmental and health impact assessment system in Thailand, *International Journal of GEOMATE*, Aug., 2020, Vol.19, Issue 72, pp. 137 - 144 ISSN: 2186-2982 (P), 2186-2990 (O), Japan. <https://doi.org/10.21660/2020.72.4608>
9. Erdiaw-Kwasie, M. O., Abunyewah, M., Edusei, J., & Alimo, E. B. (2020). Citizen participation dilemmas in water governance: An empirical case of Kumasi, Ghana. *World development perspectives*, 20, 100242., <https://doi.org/10.1016/j.wdp.2020.100242>
10. European Commission – EC (2003). Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (CIS), доступно на: <https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/objectives/pdf/strategy2.pdf>.
11. European Communities (2003). Common Implementation Strategy for the Water Framework Directive (CIS), Guidance document n.o. 8 - Public Participation in relation to the Water Framework Directive, доступно на: <https://circabc.europa.eu/sd/a/0fc804ff-5fe6-4874-8e0d-de3e47637a63/Guidance%20No%208%20-%20Public%20participation%2028WG%202.9%29.pdf>.
12. European Union - EU (2000). Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy, доступно на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=celex%3A32000L0060>.
13. European Union - EU (2007). Directive 2007/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2007 on the assessment and management of flood risks, доступно на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32007L0060&qid=1631725587658>.
14. Fasoli, E., Bastiani, M., & Puma, F. (2021). Public Participation in the Implementation in Italy of the Water-Related Directives. In *Water Law, Policy and Economics in Italy* (pp. 461-483). Springer., https://doi.org/10.1007/978-3-030-69075-5_19
15. Fritsch, O. (2019). Participatory water governance and organisational change: Implementing the Water Framework Directive in England and Wales. *Water*, 11(5), 996., <https://doi.org/10.3390/w11050996>
16. Glimmerveen, L., Ybema, S., & Nies, H. (2022). Who participates in public participation? The exclusionary effects of inclusionary efforts. *Administration & Society*, 54(4), 543-574., <https://doi.org/10.1177/00953997211034137>
17. Golladay, S. W., Craig, L. S., DePalma-Dow, A. D., Emanuel, B. N., & Rogers, S. G. (2020). Building resilience into water management through public engagement. *Freshwater Science*, 40(1), <https://DOI: 10.1086/712514>

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

18. Heikkila, T., & Gerlak, A. K. (2005). The formation of large-scale collaborative resource management institutions: Clarifying the roles of stakeholders, science, and institutions. *Policy Studies Journal*, 33(4), 583-612.
19. Intergovernmental Panel on Climate Change - IPCC (1988). UN General Assembly Resolution 43/53 of 6 December 1988, доступно на: <https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2019/02/UNGA43-53.pdf>.
20. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (1994). The Convention on Co-operation for the Protection and Sustainable Use of the River Danube - Danube River Protection Convention, доступно на: <https://www.icpdr.org/flowpaper/app/#page=1>.
21. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2003). Danube River Basin Strategy for Public Participation in River Basin Management Planning 2003-2009, доступно на: <http://www.icpdr.org/flowpaper/app/services/view.php?doc=PP%20Strategy%20-%20FINAL.pdf&format=pdf&page={page}&subfolder=default/files/>.
22. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2004). Memorandum of Understanding - Towards a River Basin Management Plan for the Tisza river supporting sustainable development of the region, доступно на: <https://www.icpdr.org/main/sites/default/files/FINAL%20-%20Tisza%20-%20MoU%20-%20signature.pdf>.
23. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2009b). Response document (Table of comments) to the DRBM Plan Public Consultation Process, доступно на: http://www.icpdr.org/main/sites/default/files/nodes/documents/2010_01_response_pc_process_drbm_plan.pdf.
24. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2014). Guidelines for Observers to the ICPDR, доступно на: https://www.icpdr.org/main/sites/default/files/nodes/documents/ic_185_-_guidelines-for-observers.pdf, 05.09.2021.
25. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2015a). Report on public consultation activities for DRBM Plan Update 2015 & Plan, доступно на: https://www.icpdr.org/flowpaper/app/services/view.php?doc=ic_wd_645_-_public_consultation_report_2015-final.pdf&format=pdf&page={page}&subfolder=default/files/nodes/documents/.
26. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2015b) Voice of the Danube: Final Report, доступно на: <https://www.icpdr.org/main/activities-projects/danubevoice>, 05.09.2021.
27. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2021a). Public Consultation for the Draft Management Plan Updates 2021, доступно на: <https://www.icpdr.org/main/activities-projects/public-participation>.
28. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2021b). The International Commission for the Protection of the Danube River, доступно на: <http://icpdr.org/main/icpdr/about-us>.
29. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2009a). Report on the 2nd ICPDR Stakeholder Forum, доступно на: <http://www.icpdr.org/flowpaper/app/#page=1>.
30. International Commission for the Protection of the Danube River - ICPDR (2021c). Our Opinion - Our Danube ICPDR Stakeholder Consultation Workshop 2021 Workshop Report, доступно на: https://www.icpdr.org/flowpaper/app/services/view.php?doc=our_opinion_-_our_danube-final_report.pdf&format=pdf&page={page}&subfolder=default/files/nodes/documents/.
31. International Conference on Water and the Environment - ICWE (1992). The Dublin Statement and Report of the Conference, доступно на: <https://www.ircwash.org/sites/default/files/71-ICWE92-9739.pdf>.
32. Iwanaga, T., Partington, D., Ticehurst, J., Croke, B. F., & Jakeman, A. J. (2020). A socio-environmental model for exploring sustainable water management futures: Participatory and collaborative modelling in the Lower Campaspe catchment. *Journal of Hydrology: Regional Studies*, 28, 100669., <https://doi.org/10.1016/j.ejrh.2020.100669>
33. Jacobs, K., Lebel, L., Buizer, J., Addams, L., Matson, P., McCullough, E., ... & Finan, T. (2016). Linking knowledge with action in the pursuit of sustainable water-resources management. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 113(17), 4591-4596. <https://doi.org/10.3390/w9030190>
34. Jager, N. W., Challies, E., Kochskämper, E., Newig, J., Benson, D., Blackstock, K., ... & Von Korff, Y. (2016). Transforming European water governance? Participation and river basin

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

- management under the EU Water Framework Directive in 13 member states. *Water*, 8(4), 156., <https://doi.org/10.3390/w804015>
35. Katusiime, J., & Schütt, B. (2020). Integrated water resources management approaches to improve water resources governance. *Water*, 12(12), 3424., doi:10.3390/w12123424
36. Komazec, S., Todorovic, I., Kostic-Stankovic, M., & Jasko, O. (2015). Introducing CRM Concept and Accompanying Organizational Change in Public Company as a Possibility for Improving Satisfaction of Residents. *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, 469.
37. Kranz, N., & Vorwerk, A. (2007). Public participation in transboundary water management. In *Amsterdam conference on the human dimensions of global environmental change* (Vol. 30)., <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.565.6950&rep=rep1&type=pdf>
38. Krstić, J., Kostić-Stanković, M., & Cvijović, J. (2021). Green advertising and its impact on environmentally friendly consumption choices-A review. *Industrija*, 49(1), 93-110., <https://doi.org/10.5937/industrija49-31692>
39. Lach, D., Rayner, S., & Ingram, H. (2005). Taming the waters: strategies to domesticate the wicked problems of water resource management. *International Journal of Water*, 3(1), 1. <https://doi.org/10.1504/IJW.2005.007156>
40. Lacroix, K. E., & Megdal, S. B. (2016). Explore, synthesize, and repeat: Unraveling complex water management issues through the stakeholder engagement wheel. *Water*, 8(4), 118., <https://doi.org/10.3390/w8040118>
41. Lázaro, M., Bortagaray, I., Trimble, M., & Zurbruggen, C. (2021). Citizen deliberation in the context of Uruguay's first National Water Plan. *Water Policy*, 23(3), 487-502., <https://doi.org/10.2166/wp.2021.199>
42. Liu, H., Zhu, G., & Li, Y. (2021). Research on the impact of environmental risk perception and public participation on evaluation of local government environmental regulation implementation behavior. *Environmental Challenges*, 5, 100213.
43. Loucks, D. P. (2000). Sustainable water resources management. *Water international*, 25(1), 3-10. <https://doi.org/10.1080/02508060008686793>
44. Lukasiewicz, A., & Baldwin, C. (2017). Voice, power, and history: ensuring social justice for all stakeholders in water decision-making. *Local Environment*, 22(9), 1042-1060., <http://ezproxy.nb.rs:2089/loi/cloe20>
45. Mandl, B., (2015). Public participation in the International Commission for the Protection of the Danube River, in: Public Participation and Water Resources Management: Where Do We Stand in International Law?, (Person as author: Tignino, M., Sangbana, K.), International Conference, Geneva, 13 December 2013, Proceedings, UNESCO, https://unesdoc.unesco.org/in/documentViewer.xhtml?v=2.1.196&id=p::usmarcdef_0000231631&file=/in/rest/annotationSVC/DownloadWatermarkedAttachment/attach_import_da289afb-0b0b-4426-ba46-b1ffdc5990db%3F_%3D231631eng.pdf&locale=en&multi=true&ark=/ark:/48223/pf0000231631/PDF/231631eng.pdf#%5B%7B%22num%22%3A221%2C%22gen%22%3A0%7D%2C%7B%22name%22%3A%22XYZ%22%7D%2Cnull%2Cnull%2C0%5D
46. Matemilola, S., & Sijuade, T. (2021). Public Participation. In *Encyclopedia of Sustainable Management-Living Edition*. Springer Nature Switzerland AG., https://doi.org/10.1007/978-3-030-02006-4_515-1
47. McDaniels, T. L., Axelrod, L. J., Cavanagh, N. S., & Slovic, P. (1997). Perception of ecological risk to water environments. *Risk analysis*, 17(3), 341-352. <https://doi.org/10.1111/j.1539-6924.1997.tb00872.x>
48. Milenković, M., Vaseashta, A., & Vasović, D. (2021). Strategic Planning of Regional Sustainable Development Using Factor Analysis Method. *Polish Journal of Environmental Studies*, 30(2)., DOI: <https://doi.org/10.15244/pjoes/124752>
49. Miletić-Radić, M., & Milovanović, M. (2015). Implementation of the Public Participation Principle in Integrated Water Management-With Special Reference to the ICPDR Communication Strategy. *Water Research and Management*, 5(4), 15-23.
50. Milovanović, M., & Miletić-Radić, M. (2015). Implementing IWRM Especially for Transition Countries, 7th World Water Forum, April 12-17 2015, Daegu & Gyeongbuk, Republic of Korea [Professional Communication]. *Water Research and Management*, 5(2), 53-57.
51. Mukhtarov, F., Dieperink, C., & Driessen, P. (2018). The influence of information and communication technologies on public participation in urban water governance: A review of place-based research. *Environmental Science & Policy*, 89, 430-438., <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2018.08.015>

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

52. Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD (2001). Citizens as Partners, OECD Handbook on Information, Consultation and Public Participation in Policy-Making, доступно на: <https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264195578-en.pdf?expires=1632521765&id=id&accname=guest&checksum=1230DD1EAE5164C3BF5E7957DF742291>.
53. Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD (2003). Key Issues and Recommendations for Consumer Protection: Affordability, Social Protection and Public Participation in Urban Water Sector Reform in Eastern Europe, Caucasus and Central Asia, доступно на: www.oecd.org/env/outreach/14636760.pdf.
54. Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD (2015). OECD Principles on Water Governance, Adopted by the OECD Regional Development Policy Committee on 11 May 2015, доступно на: <https://www.oecd.org/cfe/regionaldevelopment/OECD-Principles-on-Water-Governance.pdf>.
55. Organisation for Economic Co-operation and Development - OECD (2018). Implementing the OECD Principles on Water Governance: Indicator Framework and Evolving Practices, OECD Studies on Water, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264292659-en>, доступно на: Implementing the OECD Principles on Water Governance: Indicator Framework and Evolving Practices | READ online (oecd-ilibrary.org).
56. Pahl-Wostl, C. (2007). Transitions towards adaptive management of water facing climate and global change. *Water resources management*, 21(1), 49-62. <https://doi.org/10.1007/s11269-006-9040-4>
57. Pigmans, K., Aldewereld, H., Dignum, V., & Doorn, N. (2019). The role of value deliberation to improve stakeholder participation in issues of water governance. *Water Resources Management*, 33(12), 4067-4085., <https://doi.org/10.1007/s11269-019-02316-6>
58. Pourmehdi, M., Paydar, M. M., & Asadi-Gangraj, E. (2021). Reaching sustainability through collection center selection considering risk: using the integration of Fuzzy ANP-TOPSIS and FMEA. *Soft Computing*, 25, 10885-10899.
59. Rimmert, M., Baudoin, L., Cotta, B., Kochskämper, E., & Newig, J. (2020). Participation in River Basin Planning Under the Water Framework Directive-Has it Benefitted Good Water Status?. *Water Alternatives*, 13(3).
60. Romano, O., & Akhmouch, A. (2019). Water governance in cities: Current trends and future challenges. *Water*, 11(3), 500., <https://doi.org/10.3390/w11030500>
61. Ruiz-Villaverde, A., & García-Rubio, M. A. (2017). Public participation in European water management: from theory to practice. *Water Resources Management*, 31(8), 2479-2495, <https://doi.org/10.1007/s11269-016-1355-1>
62. Timmerman, J. G., & Langaas, S. (2005). Water information: what is it good for? The use of information in transboundary water management. *Regional Environmental Change*, 5(4), 177-187.
63. United Nations - UN (1972). Declaration of the United Nations Conference on the Human Environment, доступно на: https://legal.un.org/avl/pdf/ha/dunche/dunche_e.pdf.
64. United Nations - UN (1993). Rio Declaration of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, <https://www.un.org/esa/dsd/agenda21/Agenda%2021.pdf>.
65. United Nations - UN (2002). World Summit on Sustainable Development, Johannesburg Declaration on Sustainable Development; доступно на: <http://www.un-documents.net/jburgdec.htm>.
66. United Nations - UN (2014). A Post-2015 Global Goal for Water: Synthesis of key findings and recommendations from UN-Water, доступно на: http://www.zaragoza.es/contenidos/medioambiente/onu/1090-eng_A_Post-2015_Global_Goal_for_Water.pdf.
67. United Nations - UN (2015a). Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development (2015). United Nations General Assembly, https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E.
68. United Nations - UN (2015b). The United Nations world water development report 2015: Water for a sustainable world, доступно на: <https://www.unwater.org/publications/world-water-development-report-2015/>.
69. United Nations - UN (2019). The United Nations world water development report 2019: Leaving no one behind, доступно на: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000367306>, .
70. United Nations Economic Commission for Europe - UNECE (1991). Convention on Environmental Impact assessment in a Transboundary Context - The Espoo Convention, https://unece.org/DAM/env/eia/documents/legaltexts/Espoo_Convention_authentic_ENG.pdf

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФАКУЛТЕТ ОРГАНИЗАЦИОНИХ НАУКА

71. United Nations Economic Commission for Europe - UNECE (1992). The Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes – Water Convention; <https://unece.org/DAM/env/water/pdf/watercon.pdf>
72. United Nations Economic Commission for Europe - UNECE (1998). Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters, доступно на: <https://unece.org/DAM/env/pp/documents/cep43e.pdf>.
73. United Nations Economic Commission for Europe - UNECE (2014). The Aarhus Convention: An Implementation Guide, Second Edition, https://unece.org/DAM/env/pp/Publications/Aarhus_Implementation_Guide_interactive_eng.pdf.
74. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO (2014). Water in the post-2015 development agenda and sustainable development goals - Discussion paper, <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000228120>
75. United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - UNESCO (2006). “The 2nd UN World Water Development Report: ‘Water, a Shared Responsibility’”. Доступно на: http://webworld.unesco.org/water/wwap/wwdr/wwdr2/pdf/wwdr2_ch_1.pdf.
76. United States Environmental Protection Agency – EPA (2022). Public Participation Guide: Introduction to Public Participation. Retrieved from United States Environmental Protection Agency, Доступно на: <https://www.epa.gov/international-cooperation/public-participation-guide-introduction-public-participation>.
77. van Buuren, A., van Meerkerk, I., & Tortajada, C. (2019). Understanding emergent participation practices in water governance. *International Journal of Water Resources Development*, 35(3), 367-382., <https://doi.org/10.1080/07900627.2019.1585764>
78. Van Kerkhoff, L., & Lebel, L. (2006). Linking knowledge and action for sustainable development. *Annual Review of Environment and Resources*, 31, 445-77. <https://doi.org/10.1146/annurev.energy.31.102405.170850>
79. Villada-Canela, M., Martínez-Segura, N., Daesslé, L. W., & Mendoza-Espinosa, L. (2019). Fundamentals, obstacles and challenges of public participation in water Management in Mexico. *Tecnología y ciencias del agua*, 10(3), 12-46., DOI:10.24850/j-tyca-2019-03-02
80. Water Resource Demand Management Assistance Project - WRDMAP (2010). Integrated Water Resources Management Document Series, Thematic Paper 2.2: Stakeholder Participation in IWRM Planning, Доступно на: https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57ab1f0440f0b608ab000072/TP2.2-Stakeholder_participation_for_IWRMrev09FINAL.pdf.
81. Weiland, S., Hickmann, T., Lederer, M., Marquardt, J., & Schwindenhammer, S. (2021). The 2030 Agenda for Sustainable Development: Transformative Change through the Sustainable Development Goals?. *Politics and Governance*, 9(1), 90-95., <https://DOI: 10.17645/pag.v9i1.4191>
82. Widianingsih, I., Riswanda, C. P., & Paskarina, C. (2020). Governing water, engaging community: Indonesian water security roadmap. *Journal of Governance*, 5(2), 202-215. <http://dx.doi.org/10.31506/jog.v5i2.9301>
83. World Commission on Environment and Development - WCED (1987). Report of the World Commission on Environment and Development - Our Common Future; доступно на: <http://www.un-documents.net/our-common-future.pdf>.
84. Wu, C., Ju, M., Wang, L., Gu, X., & Jiang, C. (2020). Public Participation of the River Chief System in China: Current Trends, Problems, and Perspectives. *Water*, 12(12), 3496., <https://doi.org/10.3390/w12123496>
85. Yang, R., Duan, Z. W., Du, M. J., & Miao, X. (2020). A comprehensive knowledge pedigree on environmental transparency. *Polish Journal of Environmental Studies*, 30(1), 535-54., <https://doi.org/10.15244/pjoes/123290>
86. Институт за водопривреду „Јарослав Черни“ - ИЈЧ, (2022). Полугодишњи извештај медијске експонираности јул-децембар 2021, Милетић-Радић М., интерни, необјављени документ.
87. ЈВП „Србијаводе“ (2022). Информатор о раду, ЈВП „Србијаводе“ (2021), доступно на: https://www.srbijavode.rs/images/dokumenti/Informator_JVP_SRBIAVODE.pdf.
88. Милетић-Радић, М. (2021). Учесће јавности у процесу доношења планова управљања водама., XLVIII Симпозијум о операционим истраживањима SYM-OP-IS 2021, Бања Ковиљача, Србија, 20-23.09.2021., <http://symopis2021.matf.bg.ac.rs/download/Zbornik-SYM-OP-IS2021.pdf>.
89. Републичка дирекција за воде (2020а). Извештаји о извршеним јавним консултацијама (учешћу јавности, заинтересованих органа и организација) на Предлог Програма рада и динамике израде Плана управљања водама Републике Србије 2021-2027, доступно на:

- <http://www.rdvode.gov.rs/doc/dokumenta/primena-okvirne-direktive/Izvestaj-o-izvršenim-javnim-konsultacijama-na-Predlog-Programa-rada-i-dinamike-izrade-Plana-upravljanja-vodama-Republike-Srbije-2021-2027.pdf>.
90. Републичка дирекција за воде – РДВ, (2020b). Извештаји о извршеним јавним консултацијама (учешћу јавности, заинтересованих органа и организација) на Предлог Извештаја о значајним питањима у области управљања водама у Републици Србији, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, доступно на: <http://www.rdvode.gov.rs/doc/dokumenta/primena-okvirne-direktive/Izvestaj-o-izvršenim-javnim-konsultacijama-na-Predlog-Izvestaja-o-znacajnim-pitanjima-u-oblasti-upravljanja-vodama-u-Republici-Srbiji.pdf>.
 91. Републичка дирекција за воде - РДВ (2021a). Примена Оквирне директиве о водама, доступно на: <http://www.rdvode.gov.rs/primena-okvirne-direktive-o-vodama.php>.
 92. Републичка дирекција за воде (2021b). Извештај о спроведеној јавној расправи о предлогу плана управљања водама на територији Републике Србије за период 2021-2027. године, доступно на: <https://rdvode.gov.rs/doc/Izvestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-o-Predlogu-plana-upravljanja-vodama-na-teritoriji-Republike-Srbije-za-period-2021-2027-%20godine.pdf>.
 93. Републичка дирекција за воде – РДВ, (2021c). План управљања водама на територији РС од 2021. до 2027., радна верзија, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Републичка дирекција за воде, доступно на: <http://www.rdvode.gov.rs/dokumenta-primena-okvirne-direktive.php>.
 94. Републичка дирекција за воде (2022). Међународна сарадња у области вода, доступно на: <https://www.rdvode.gov.rs/medjunarodna-saradnja.php>.
 95. Републички завод за статистику Србије - РЗС (2020). Еко-билтен, 2019, Београд, доступно на: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2020/pdf/G20205663.pdf>.
 96. Републички завод за статистику Србије - РЗС (2022a). Извештај о напретку и остваривању циљева одрживог развоја до 2030. године у Републици Србији – Извештај за 2021. годину, доступно на: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/Pdf/G20226004.pdf>.
 97. Републички завод за статистику Србије - РЗС (2022b). Напредак у праћењу индикатора одрживог развоја у области животне средине у Републици Србији, доступно на: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2022/Pdf/G20226005.pdf>.
 98. Сл. гласник РС, бр. 79/2005, 101/2007, 95/2010, 99/2014, 47/2018 и 30/2018 - др. Закон, Закон о државној управи.
 99. Сл. гласник РС, бр. 120/2004, 54/2007, 104/2009 и 36/2010, Закон о слободном приступу информацијама од јавног значаја.
 100. Сл. гласник РС, бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009 - др. закон, 72/2009 - др. закон, 43/2011 - одлука УС, 14/2016, 76/2018, 95/2018 - др. закон и 95/2018 - др. Закон, Закон о заштити животне средине.
 101. Сл. гласник РС, бр. 30/2010, 93/2012, 101/2016, 95/2018 и 95/2018 - др. Закон, Закон о водама.
 102. Сл. гласник РС, бр. 55/2011, од 27.07.2011., Одлука о оснивању Националне конференције за воде, доступно на: <http://www.mpt.gov.rs/postavljen/141/Odluka%20o%20osnivanju%20Nacionalne%20konf%20za%20vode.pdf>.
 103. Сл. лист СРЈ - Међународни уговори, бр. 12/2004. Указ о проглашењу Закона о ратификацији Оквирног споразума о сливу реке Саве, Протокола о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу реке Саве и Споразума о изменама Оквирног споразума о сливу реке Саве, Протокола о режиму пловидбе уз Оквирни споразум о сливу реке Саве.
 104. Сл. лист СРЈ - Међународни уговори, бр. 2/2003, Закон о потврђивању Конвенције о сарадњи на заштити и одрживом коришћењу реке Дунав.
 105. Стратегија за примену конвенције о доступности информација, учешћу јавности у доношењу одлука и праву на правну заштиту у питањима животне средине - Архуска конвенција, доступно на: http://www.aarhussu.rs/docs/strategija_za_primenu_arhuske_konvencije.pdf
 106. Стратегија управљања водама на територији Републике Србије до 2034. године, доступно на: http://www.rdvode.gov.rs/doc/Strategija_FINAL.pdf.

3. Полазне хипотезе

У складу са дефинисаним предметом и циљем истраживања одређене су хипотезе докторске дисертације.

Општа хипотеза истраживања гласи:

H0: Могуће је развити модел одрживог менаџмента водних ресурса који се заснива на утицају перцепције еколошког ризика и учешћа јавности.

Општа хипотеза се разрађује кроз следеће посебне хипотезе:

H1: Перцепција еколошког ризика је у позитивној корелацији са ефективношћу одрживог менаџмента водних ресурса.

H2: Ниво учешћа јавности је у позитивној корелацији са ефективношћу одрживог менаџмента водних ресурса.

H3: Интегрисање принципа учешћа јавности захтеваних међународним правним актима и обавезама проистеклим из међународне сарадње и националних карактеристика и капацитета има потенцијал да унапреди постизање циљева одрживог менаџмента водних ресурса.

H4: Интензивирање међународне сарадње и активност у процесима учешћа јавности међународних организација на нивоу међународних сликова допринеће размени искустава и континуираном учењу потребном за примену у одрживом менаџменту водних ресурса на националном нивоу.

H5: Морална облигација и знање о еколошким проблемима су позитивно повезани са ставовима, нормама и намером понашања јавности који се односе на одрживи менаџмент водних ресурса.

4. Научне методе истраживања

Основни метод истраживања при изради докторске дисертације биће: прикупљање и анализа научних резултата и њихова систематизација, како би се доказала оправданост и потреба за истраживањем могућности развоја одрживог менаџмента водних ресурса заснованог на утицају перцепције еколошког ризика и учешћа јавности.

У истраживању ће бити примењене различите научно-истраживачке методе и технике прикупљања и обраде података. Биће прегледана одабрана релевантна доступна литература из изучаване области, тј. стручна и научна литература из области одрживог и еколошког менаџмента, управљања еколошким ризиком, политичке екологије, комуникација и односа са јавношћу; стручне публикације (часописи); подаци и публикације надлежних државних органа, организација и институција; подаци и публикације релевантних међународних тела и организација. За потребе истраживања користиће се подаци добијени употребом упитника, за чију ће анализу бити коришћене квалитативне и квантитативне истраживачке методе.

Методе које ће се користити приликом израде докторске дисертације су:

- Опште методе:
 - Статистичке методе (учење на основу података).
 - Методе моделовања.
- Посебне научне методе:
 - Анализа постојећих разматрања и предлог сопственог модела, путем анализе различитих скупова података.
 - Методе индукције у циљу дефинисања проблема и предмета истраживања на основу конкретних скупова података.
 - Методе дедукције, односно закључивање и предикција на основу општих сазнања.

- Методе за процену ризика (Матрица ризика, FMEA, Анализа стабла догађаја).
- Емпиријске методе:
 - Аналитичке методе (анализа садржаја и структуре предмета истраживања, функционална анализа којом се утврђује међузависност параметра дефинисаних предметом и обимом истраживања, компаративна анализа којом ће се упоредно приказати актуелни модели).
 - Прикупљање података на основу прегледа литературе, синтеза различитих студија, итд.
 - Верификација и тестирање предложеног модела одрживог менаџмента водних ресурса.

5. Очекивани научни допринос

Доприноси дисертације ће се огледати у *систематизацији знања о:*

- Методологији и методама перцепције еколошког ризика у области менаџмента водних ресурса.
- Методологији и методама учешћа јавности у области менаџмента водних ресурса.
- Међународном и домаћем правно-нормативном оквиру у коме се одвија учешће јавности у области менаџмента водних ресурса.
- Обавезама и ангажованости органа државне управе и других институција из сектора вода за имплементирање резултата интегрисања перцепције еколошког ризика и учешћа јавности ради остваривања циљева модела одрживог менаџмента водних ресурса.
- Одрживом менаџменту водних ресурса.

Очекивани научни доприноси дисертације су:

- Систематизација и критичка анализа досадашњих резултата примене перцепције еколошког ризика у области менаџмента водних ресурса.
- Систематизација и критичка анализа досадашњих резултата и студија случаја учешћа јавности у области менаџмента водних ресурса.
- Преглед и критички осврт на позицију и важност перцепције еколошког ризика и учешћа јавности у међународним и националним стратегијама, регулативи, актима и политикама менаџмента водних ресурса.
- Нови модел одрживог менаџмента водних ресурса.
- Утврђивање потребних институционалних и друштвених механизма за ефикасно и одговорно укључивање јавности током доношења одлука у области вода у Републици Србији у циљу одрживог менаџмента водних ресурса.

У складу са наведеним очекиваним доприносима, истражиће се капацитети државне управе у Републици Србији у сектору вода за испуњавање обавеза проистеклих из међународне сарадње у области вода и имплементацију политике ЕУ у погледу учешћа јавности. У том смислу, биће истражени расположиви капацитети државне управе и других институција, на централном и локалном нивоу које имају надлежност у управљању водама и на основу резултата биће предложени механизми за унапређење капацитета. Испитаће се место и значај стручних и научних институција, као и невладиних организација, као и њихова улога у доступности и разумевању информација од значаја за јавност. Биће детаљно обрађена проблематика примене принципа учешћа јавности и перцепције еколошког ризика у доношењу и спровођењу одлука у

области менаџмента водних ресурса, почев од информисања, преко консултовања до активног учешћа заинтересоване јавности. У вези са тим истражиће се и повезани ризици, укључујући и ризике неиспуњавања обавеза које се тичу учешћа јавности.

6. План истраживања и структура рада

У циљу израде и одбране докторске дисертације планиране су следеће активности:

Фаза 1. Прикупљање информација, анализа и систематизација постојећих научних резултата (прикупљањем и обрадом научне и стручне литературе) из следећих области:

- политичка и социјална екологија у вези са управљањем водама;
- перцепција еколошког ризика и методе и технике за процену еколошког ризика у области управљања водама;
- учешће јавности, комуникација, партиципација у области управљања водама – теорија и пракса;
- одрживи менаџмент водних ресурса;
- улога примене перцепције еколошког ризика и принципа учешћа јавности у одрживом управљању водама;
- анализа примена постојећих методологија и метода учешћа јавности у области управљања водама.

Фаза 2. Прикупљање података који се користе за развој модела одрживог менаџмента водних ресурса заснованог на интеграцији перцепције еколошког ризика и учешћа јавности са циљем побољшања одрживог управљања водама, одрживости и одрживог развоја.

Фаза 3. Развој и верификација предложеног модела.

Фаза 4. Закључак.

Оквирни садржај докторске дисертације требало би да обухвати следећа поглавља:

1. Увод
 - 1.1 Дефинисање предмета истраживања
 - 1.2 Циљеви истраживања
 - 1.3 Полазне хипотезе
 - 1.4 Методологија истраживања
 - 1.5 Структура и организација рада
2. Одрживи менаџмент водних ресурса
 - 2.1 Значај воде у свету
 - 2.2 Историјски преглед концепта одрживог развоја у области водних ресурса
 - 2.3 Питања воде у циљевима одрживог развоја
 - 2.4 Теоријска и практична одређења одрживог менаџмента вода
 - 2.5 Интегрално управљање водним ресурсима засновано на постулатима одрживог менаџмента водних ресурса
3. Перцепција еколошког ризика
 - 3.1 Дефинисање еколошког ризика
 - 3.2 Методологија за процену еколошког ризика
 - 3.3 Улога процене еколошког ризика у одрживом управљању водним ресурсима
 - 3.4 Мере перцепције еколошког ризика
 - 3.5 Утицај перцепције еколошког ризика на одрживо управљање водним ресурсима
4. Концептуални оквир учешћа јавности
 - 4.1 Образложење за учешће јавности
 - 4.2 Дефиниција учешћа јавности

- 4.3. Нивои учешћа јавности
- 4.4. Предности учешћа јавности
- 4.5. Препреке за учешће јавности
- 4.6. Јавност и заинтересоване стране
- 4.7. Алати и технике за спровођење учешћа јавности
- 4.8. Стратегије учешћа јавности
- 4.9. Ефикасно учешће јавности
- 5. Учесће јавности у управљању водама у међународним и домаћим правним актима
 - 5.1. Утемељење концепта учешћа јавности у области вода кроз међународну нормативно -правну регулативу
 - 5.2. Национални нормативно-правни оквир за примену учешћа јавности у области вода
 - 5.3. Примена учешћа јавности у области вода на бази домаћег законодавства
- 6. Значај учешће јавности у одрживом менаџменту водних ресурса
 - 6.1. Преглед концепта учешћа јавности у области вода
 - 6.2. Теоријски приступи концепту учешћа јавности у области управљања водама
 - 6.3. Циљеви учешћа јавности у одрживом менаџменту водних ресурса
 - 6.4. Значај учешћа јавности за адекватно управљање и коришћење вода
 - 6.5. Учесће јавности и промене у управљању водама
 - 6.6. Учесће јавности као елемент одрживости интегралног управљања водним ресурсима
- 7. Методологија истраживања
 - 7.1. Поступак истраживања
 - 7.2. Упитник
 - 7.4. Технике испитивања
 - 7.5. Статистичка обрада података
- 8. Анализа резултата
 - 8.1. Резултат процене националних капацитета за спровођење имплементације перцепције еколошког ризика и учешћа јавности у области одрживог менаџмента водних ресурса
 - 8.2. Резултат анкетног испитивања
- 9. Развој модела одрживог менаџмента водних ресурса заснованог на интеграцији перцепције еколошког ризика и учешћа јавности на националном нивоу
 - 9.1. Опис модела
 - 9.1.1. Студија случаја
 - 9.1.2. Анализа добијених резултата
- 10. Закључак
 - 10.1. Основни доприноси
 - 10.2. Научни доприноси
- 11. Литература
- 12. Биографија

7. Закључак и предлог

На основу образложења предложене теме докторске дисертације, Комисија закључује да кандидат **Маријана Милетић-Радић** испуњава све услове за израду докторске дисертације, предвиђене Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Београду - Факултета организационих наука. Према мишљењу Комисије, тема докторске дисертације под насловом **„Модел одрживог менаџмента водних ресурса заснован на интеграцији перцепције еколошког ризика и учешћа јавности”** спада у научно подручје које се развија на Универзитету у Београду - Факултету организационих наука, а по предмету истраживања, садржају и очекиваним доприносима представља значајно подручје истраживања, како са теоријског, тако и са практичног аспекта, у области техничких наука - организационе науке, из уже научне области еколошког менаџмента.

На основу свега наведеног, Комисија предлаже Наставно-научном већу Универзитета у Београду - Факултета организационих наука да кандидаткињи **Маријани Милетић-Радић** одобри израду докторске дисертације под насловом „**Модел одрживог менаџмента водних ресурса заснован на интеграцији перцепције еколошког ризика и учешћа јавности**” и за ментора именује **др Наташу Петровић**, редовног професора Универзитета у Београду - Факултет организационих наука.

У Београду, 27.01.2023. године

др Наташа Петровић, редовни професор
Универзитет у Београду - Факултет организационих наука

др Драгана Макајић-Николић, редовни професор
Универзитет у Београду - Факултет организационих наука

др Милица Костић-Станковић, редовни професор
Универзитет у Београду - Факултет организационих наука

др Јован Филиповић, редовни професор
Универзитет у Београду - Факултет организационих наука

др Александар Јововић, редовни професор
Универзитет у Београду - Машински факултет